

رقابتي ترين انتخابات ادوار رياست جمهوري

انتخابات چهاردهمين دوره رياست جمهوري رقابت داغي را تجربه مي کند و ۲ کاندیدا با آرايي نزديک به دور دوم رفته اند. اين شرايط تقريباً استثنائي در هيچ انتخابات ديگري برقرار نبوده است. مروري بر نتايج ۱۳ دوره گذشته انتخابات رياست جمهوري تصويري واضح تر از حساسيت فعلی به ما می دهد.

اولين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۵۸

تعداد نامزدهای ثبت نام کننده در انتخابات ۱۲۴ نفر بودند که به ۱۰ نفر تشخيص صلاحيت داده شد، به دلایلی دو نفر کناره گيري کردند تا اينکه انتخابات با رقابت بين هشت نفر برگزار شد. علی رغم درخواست فوهر و مکرری برای تعویق انتخابات با تاکيد امام انتخابات به موقع در روز جمعه ۵ بهمن ۵۸ در سراسر کشور برگزار شد. از مجموع ۱۴ ميليون و ۱۵۲ هزار و ۹۰۷ رای ماخوذه (مشارکت ۶۷٫۴ درصدی) ابوالحسن بنی صدر با کسب ۱۰ ميليون و ۷۵۳ هزار و ۷۵۲ رای (۷۷ درصد آرا) رئيس جمهور ايران شد. نزديک ترين رقيب به بنی صدر در اين انتخابات احمد مدنی نظامی سابق و از اعضای بلندپايه جبهه ملی بود که دو ميليون و ۲۲۰ هزار رای را کسب کرده بود.

دومين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۶۰

در دومين دوره انتخابات رياست جمهوري حدود ۷۱ داوطلب ثبت نام کردند. در اين دوره برای نخستين بار شورای نگهبان وظيفه برسي صلاحيت نامزدها را برعهده گرفت. شورای نگهبان از میان ۷۱ کاندیداها در ۲۱ مرداد ۱۳۶۰ خورشیدی صلاحيت عباس شيباني، علی اکبر پرورش، حبيب الله عسکراولادی و محمد علی رجایی را تايبید کرد. در نهايت با مشارکت ۶۴ درصدی مردم محمد علی رجایی با کسب ۹۰ درصد آرا به عنوان دومين رئيس جمهور ايران انتخاب شد. پس از رجایی عباس شيباني با ۶۵۸ هزار رای (۴٫۵۳ درصد آرا) راکسب کرده بود.

سومين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۶۰

در اين انتخابات که دهم مهر ۱۳۶۰ برگزار شد آيت الله خامنه ای به رياست جمهوري انتخاب شد. ايشان با کسب ۱۵ ميليون و ۹۰۵ هزار و ۹۸۷ رای (۵۱ درصد) از مجموع ۱۶ ميليون و ۸۴۷ هزار و ۷۱۷ رای ماخوذه رئيس جمهور ايران شدند. نفر دوم در اين رقابت انتخاباتی ۳۴۸ هزار رای داشت که معادل ۲٫۶۷ درصد آرا بود. اين انتخابات که با مشارکت حدود ۷۵ درصدی برگزار شد اولين انتخاباتی بود که امام خمینی (ره) در آن با حضور روحانيون در فضای رقابت انتخاباتی برای برعهده گرفتن مناصب اجرائی موافقت می کردند.

چهارمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۶۴

سيد علی خامنه ای، محمود کاشانی و حبيب الله عسکراولادی به عنوان نامزدهای نهايي اعلام شدند. انتخابات چهارمين دوره رياست جمهوري در فضای نسبتاً آرامی برگزار شد. در اين انتخابات از میان ۲۵ ميليون و ۹۹۲ هزار و ۸۰۲ نفر واجد شرايط ۱۴ ميليون و ۲۲۸ هزار و ۵۸۷ نفر در انتخابات شرکت کردند که مشارکت ۵۲٫۸ درصدی را نشان می داد. نهايتاً آيت الله خامنه ای با کسب ۱۲ ميليون و ۳۰۵ هزار و ۱۲ رای (۸۷ درصد) از مجموع ۱۴ ميليون و ۲۲۸ هزار و ۵۸۷ نفر برای دومين بار به عنوان رئيس جمهور ايران انتخاب شدند. سيد محمود کاشانی با یک ميليون و ۴۰۲ هزار و ۲۱۶ رای زتبه دوم و حبيب الله عسکراولادی با ۲۷۶ هزار و ۵۰۲ رای زتبه سوم را کسب کردند.

پنجمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۶۸

انتخابات پنجمين دوره رياست جمهوري به همراه همه برسي اصلاح قانون اساسی در روز جمعه ۶ مرداد ۱۳۶۸ برگزار و در تاريخ ۹ مرداد نتايج قطعی آرا اعلام شد. بر اين اساس از میان ۳۰ ميليون و ۱۳۹ هزار و ۵۹۸ نفر واجد شرايط رای، ۱۶ ميليون و ۴۳۹ هزار و ۲۴۱ در انتخابات شرکت کردند که معادل ۵۴٫۶ درصد واجدان شرايط بود. در نهايت هاشمی رفسنجانی با کسب ۹۴ درصد آرا معادل ۱۵ ميليون و ۵۳۷ هزار و ۳۹۴ رای به عنوان رئيس جمهور ايران معرفی شد. عباس شيباني تنها رقيب هاشمی در اين انتخابات نیز با ۶۳۵ هزار رای توانست ۳٫۸۶ درصد آرای رای دهندگان را کسب کند.

ششمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۷۲

در اين دوره از انتخابات چهار نامزد رياست جمهوري با هم رقابت داشتند. عبدالله جاسبی (رئيس دانشگاه آزاد اسلامی که عملاً منصوب هاشمی بود؛ رجعلي طاهری (نماینده مردم کازرون در دوره اول مجلس شورای اسلامی) و احمد توکلی رقبای رئيس جمهور وقت بودند. حضور دو چهره اوليه بیشتر به تايبید سياست های هاشمی شباهت داشت و تنها احمد توکلی رقيب واقعی وی محسوب می شد. اين انتخابات در شرايطی برگزار شد که انفعال جناح چپ و انزواطلبی آنها شرايط را برای در دست گرفتن مجدد رياست دولت توسط هاشمی مهيا می ساخت. واجدين شرايط برای رای دادن در اين انتخابات بيش از ۳۳ ميليون نفر بودند. از اين تعداد ۱۶ ميليون و ۶۰۰ هزار نفر در انتخابات شرکت کردند که معادل ۵۰٫۷ درصد آرا بود. هاشمی رفسنجانی با کسب حدود ۱۰ ميليون رای، نزديک به ۶۴ درصد آرای شرکت کنندگان را به دست آورد. توکلی در اين انتخابات موفق شد بيش از چهار ميليون رای را به خود جلب کند که به نوبه خود موضوع بی سابقه ای در تاريخ انتخابات های رياست جمهوري گذشته بود. در انتخابات گذشته همواره جز کسی که از ابتدا رياست جمهوري اش قابل پيش بينی بود مابقی رای قابل توجهی کسب نمی کردند.

هفتمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۷۶

رقابت نامزدهای انتخابات هفتمين دوره رياست جمهوري با مشارکت ۲۹ ميليون نفری يعنی حدود ۸۰ درصد واجدان شرايط را پای صندوق رای کشاند و خاتمی با بيش از ۲۰ ميليون رای، پیروز شد. در اين انتخابات محمد زواره ای، محمد محمدی ری شهری، سيد محمد خاتمی و علی اکبر ناطق نوری حضور داشتند که رقابت در اصل میان خاتمی و ناطق نوری بود. ناطق نوری پيش از اعلام رسمی نتايج، پیروزی خاتمی را تبریک گفت و ساعاتی بعد وزارت کشور از پیروزی خاتمی با ۲۰ ميليون رای پیروز انتخابات خبر داد. بدین ترتیب ۶۹ درصد از مشارکت ۸۰ درصدی به خاتمی تخصيص یافت و ۲۴ درصد آرای واجدان شرايط، شامل ۷ ميليون برکه تعرفه به سيد رای ناطق نوری سرازير شد.

هشتمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۸۰

اين دوره از انتخابات با حضور احمد توکلی، علی شمخانی، عبدالله جاسبی، حسن غفوری فرد، منصور رضوی، شهاب الدین صدر، علی فلاحيان، مصطفی هاشمی طبها و محمود کاشانی برگزار شد. خاتمی در اين دوره بر خلاف دوره قبل رقيب جدی نداشت و توانست با کسب ۲۱ ميليون و ۶۵۳ هزار و ۵۳ رای از مجموع ۲۸ ميليون و ۸۱ هزار و ۹۳۰ رای ماخوذه برای دومين بار رئيس جمهور شود. با اين حال اما احمد توکلی رقيب اصلی خاتمی قلمداد می شد و دولت هفتم با نقدهای تند و تيزی می کرد. وی با ارائه نظریه ای با عنوان «جمهوری دوم» و با شعار «دولت پاک برای ملت پاک» وارد رقابت انتخاباتی شد اما تنها توانست ۱۶ درصد آرا جذب کند.

اين درحالی است که مشارکت نسبت به دوره گذشته با حدود ۱۴ درصد کاهش به ۶۷ درصد رسیده بود اما سيد رای خاتمی نه تنها خالی تر نشد بلکه یک و نيم ميليون افزایش داشت.

نهمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۸۴

اتفاق ویژه ای که انتخابات ۸۴ را نسبت به دوره های گذشته متمایز کرد، دو دوره ای شدن آن بود. در دور اول ۲۹ ميليون نفر از واجدان شرايط پای صندوق های رای حاضر شدند و مشارکت ۶۲ درصدی رقم خورد که درصد نسبتاً بالایی بود. اما چیزی که باعث کشيده شدن آن به دوره دوم شد، پراکندگی رای میان نامزدها بود. به اين صورت که اکبر هاشمی رفسنجانی با ۶،۲۱۱،۸۳۷ محمود احمدی نژاد با ۵،۷۱۱،۶۹۶ و مهدی کروبی با ۵،۰۷۰،۱۲۴ رای در رديف اول تا سوم اين انتخابات قرار گرفتند. همچنين محمد باقر قالیباف با ۴،۰۹۵،۸۲۷، مصطفی معین با ۴،۰۸۳،۹۵۱ و علی لاریجانی با ۱،۷۱۳،۸۱۰ نفرات چهارم تا ششم شدند. محسن مهرعليزاده هم با ۱،۲۸۸،۶۴۰ رای نفر آخر اين دوره از انتخابات شد. بر اين اساس انتخابات به دوره دوم کشيده شد. انتخابات رياست جمهوري برای اولين بار میان دو نفر شکل گرفت. بر اين اساس احمدی نژاد و هاشمی رفسنجانی در دور نهايي به رقابت با یکدیگر پرداختند. مشارکت در دور دوم نسبت به دور اول با ۳ درصد کاهش به ۵۹،۷۶ درصد رسید. در نهايت محمد خاتمی پس از هشت سال کلید پاستور را به محمود احمدی نژاد تحويل داد و وی با ۱۷،۲۴۸،۷۸۲ و ۶۲ درصد آرای ماخوذه به رياست جمهوري رسید. ۳۵ درصد از آرای ديگر هم به هاشمی رفسنجانی رسید و وی با ۱۰،۴۶۷،۰۱۰ رای از انتخابات کناره گذاشته شد.

دهمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۸۸

بالاترين ميزان مشارکت انتخابات رياست جمهوري در سال ۸۸ رقم خورد. وزارت کشور مشارکت کنندگان در اين سال را ۳۹،۱۶۵،۱۹۱ رای معادل با ۸۵ درصد واجدان شرايط اعلام کرد. محمود احمدی نژاد، ميرحسين موسوی، محسن رضایی و مهدی کروبی چهار نامزد حاضر در اين انتخابات بودند. رقابت اصلی اما میان احمدی نژاد و موسوی بود. براساس اعلام رسمی وزارت کشور، محمود احمدی نژاد در اين انتخابات با اختلاف رای زیادی نسبت به ميرحسين موسوی پیروز اعلام شد. بر اين اساس احمدی نژاد با ۲۴،۵۹۲،۷۹۳ رای يعنی ۶۲ درصد آرا پیروز اين انتخابات شد و موسوی و ۱۳،۳۳۸،۱۲۱ رای معادل ۳۳ درصد آرا، از نشست بر کرسی رياست جمهوري بازماند.

يازدهمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۹۲

حسن روحانی، محمد باقر قالیباف، سعید جلیلی، محسن رضایی، علی اکبر ولايتی و سيد محمد غرضی چهره های حاضر در يازدهمين دوره انتخابات رياست جمهوري بودند. در اين دوره ۳۶،۸۲۱،۵۳۸ نفر معادل حدود ۷۳ درصد از واجدان شرايط در انتخابات شرکت کردند. رقابت اصلی میان سه چهره روحانی، قالیباف و جلیلی بود که در نتيجه حسن روحانی که با شعار «دولت تدبیر و اميد» به انتخابات پیوسته بود با کسب ۵۱ درصد آرا معادل ۱۸،۶۱۳،۳۳۹ رای پیروز اين انتخابات شد. قالیباف نیز با ۱۶ درصد معادل ۶،۰۷۷،۲۹۲ رای نفر دوم و جلیلی با ۱۱ درصد معادل ۴،۱۶۸،۹۴۶ رای نفر سوم اين انتخابات شد.

محسن رضایی با ۳،۸۸۴،۴۱۲، علی اکبر ولايتی با ۲،۲۶۸،۷۵۳ و سيد محمد غرضی هم با ۴۴۶،۰۱۵ به ترتيب در جایگاه های چهارم، پنجم و ششم قرار گرفتند.

دوازدهمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۳۹۶

انتخابات سیزدهمين دوره رياست جمهوري با حضور شش چهره از جمله حسن روحانی، سيد ابراهيم رئيسی، سيد مصطفی ميرسلیم، سيد مصطفی هاشمی طبها، محمد باقر قالیباف و اسحاق جهانگیری برگزار شد. در نهايت حسن روحانی الگوي دودوره ای روسای جمهور سابق را ادامه داد و برای دومين دوره متوالی با ۲۳،۶۳۶،۶۵۲ رای معادل ۵۷ درصد آرا برای چهار سال ديگر رئيس جمهور کشور باقی ماند. سيد ابراهيم رئيسی هم با کسب ۳۸ درصد آرا معادل ۱۵،۸۲۵،۷۹۴ رای نفر دوم اين انتخابات شد. رديف های سوم و چهارم اين انتخابات هم به مصطفی ميرسلیم با ۴،۷۸۰،۶۶۷ رای و هاشمی طبها با ۲،۲۴۴،۴۱۱ رای اختصاص یافت.

سیزدهمين دوره انتخابات رياست جمهوري - ۱۴۰۰

روند انتخابات سال ۱۴۰۰ با حضور محسن رضایی، سعید جلیلی، عبدالناصر همتی، علیرضا زاکانی، سيد امیرحسين قاضی زاده هاشمی، محسن مهرعلي زاده و سيد ابراهيم رئيسی آغاز شد و در نهايت با انصراف جلیلی و زاکانی به نفع رئيسی و محسن مهرعلي زاده به نفع همتی به پیروزی رئيسی ختم شد. در اين دوره حدود ۲۹ ميليون نفر در انتخابات شرکت کردند و بر اين اساس مشارکت ۴۹ درصدی رقم خورد. رئيسی برای رسيدن به کرسی رياست جمهوري دولت سیزدهم راه سختی پيش رو نداشت و با ۱۸ ميليون رای، اختلافی ۱۵ ميليونی با نفر دوم يعنی محسن رضایی رقم زد. عبدالناصر همتی به عنوان چهره اصلاح طلب تنها دو ميليون و چهارصد هزار رای جذب کرد و قاضی زاده نیز با یک ميليون در رديف آخر قرار گرفت. نکته قابل توجه اين دوره از انتخابات آمار بالای آرای سفید و باطله بود. تعداد سه ميليون و هفتصد هزار تعرفه ای که از صندوق های رای خارج شد، سفید و باطله بود. بدین ترتیب رئيسی، رضایی، همتی و قاضی زاده به ترتيب ۸۰، ۱۲، ۶۲ و ۳ درصد آرای ماخوذه را به خود اختصاص دادند. نرخ آرای سفید و باطله هم ۱۳ درصد اعلام شد.

دوره اول

مشارکت: ۶۷٫۴ درصد
پیروز: بنی صدر با ۱۰ ميليون و ۷۵۳ هزار رای معادل ۷۷ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: احمد مدنی با ۲ ميليون و ۲۲۰ هزار رای

دوره دوم

مشارکت: ۶۴٫۲ درصد
پیروز: محمد علی رجایی با ۱۲ ميليون و ۷۷۰ هزار رای معادل ۹۰ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: عباس شيباني با ۶۵۸ هزار رای معادل ۴٫۵۳ درصد آرا

دوره سوم

مشارکت: ۷۴٫۳ درصد
پیروز: آيت الله خامنه ای با ۱۵ ميليون و ۹۰۵ هزار رای معادل ۹۵ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: سيد علی اکبر پرورش با ۳۴۸ هزار رای معادل ۲٫۶۷ درصد آرا

دوره چهارم

مشارکت: ۵۴٫۸ درصد
پیروز: آيت الله خامنه ای با ۱۲ ميليون و ۲۰۵ هزار رای معادل ۸۷ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: سيد محمود کاشانی با ۱ ميليون و ۴۰۲ هزار رای معادل ۱۰ درصد آرا

دوره پنجم

مشارکت: ۵۴٫۶ درصد
پیروز: اکبر هاشمی رفسنجانی با ۱۵ ميليون و ۵۳۷ هزار رای معادل ۹۴ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: عباس شيباني با ۶۳۵ هزار رای معادل ۳٫۸۶ درصد آرا

دوره ششم

مشارکت: ۵۰٫۷ درصد
پیروز: اکبر هاشمی رفسنجانی با ۱۰ ميليون معادل ۶۴ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: احمد توکلی با ۴ ميليون و ۲۷ هزار رای معادل ۲۴ درصد آرا

دوره هفتم

مشارکت: ۷۹٫۹ درصد
پیروز: سيد محمد خاتمی با ۲۰ ميليون و ۱۳۹ هزار رای معادل ۶۹ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: علی اکبر ناطق نوری با ۷ ميليون و ۲۴۸ هزار رای معادل ۲۵ درصد آرا

دوره هشتم

مشارکت: ۶۷ درصد
پیروز: سيد محمد خاتمی با ۲۱ ميليون و ۶۵۴ هزار رای معادل ۷۷ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: احمد توکلی با ۴ ميليون و ۶۳۶ هزار رای معادل ۱۱ درصد آرا

دوره نهم

مشارکت: ۶۲٫۷ درصد در دور اول و ۵۹٫۸ درصد در دور دوم
پیروز: محمود احمدی نژاد با ۱۷ ميليون و ۲۴۹ هزار رای معادل ۶۲ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: اکبر هاشمی رفسنجانی با ۱۰ ميليون و ۴۷ هزار رای معادل ۳۶ درصد آرا

دوره دهم

مشارکت: ۸۵ درصد
پیروز: محمود احمدی نژاد با ۲۴ ميليون و ۵۹۳ هزار رای معادل ۶۲٫۴۶ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: ميرحسين موسوی با ۱۳ ميليون و ۳۳۸ هزار رای معادل ۳۴ درصد آرا

دوره يازدهم

مشارکت: ۷۲٫۹۴ درصد آرا
پیروز: حسن روحانی با ۱۸ ميليون و ۶۱۳ هزار رای معادل ۵۱ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: محمد باقر قالیباف با ۶ ميليون و ۷۷ هزار رای معادل ۱۶٫۵۶ درصد آرا

دوره دوازدهم

مشارکت: ۷۳٫۱ درصد
پیروز: حسن روحانی با ۲۳ ميليون و ۶۳۷ هزار رای معادل ۵۷ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: سيد ابراهيم رئيسی با ۱۵ ميليون و ۹۰۰ هزار رای معادل ۳۸ درصد آرا

دوره سیزدهم

مشارکت: ۴۸٫۸ درصد آرا
پیروز: سيد ابراهيم رئيسی با ۱۸ ميليون و ۲۲ هزار رای معادل ۶۲٫۱۷ درصد آرا
نزديک ترين رقيب: محسن رضایی با ۳ ميليون و ۴۴۱ هزار رای معادل ۱۲ درصد آرا

مشارکت: دوره ۴۰ درصد در دور اول چهاردهم

